

4. Швед В.В., Закладній О.А. Фінансовий аутсорсинг підприємницької діяльності. *Економічні перспективи підприємництва в Україні*. 2016. С. 493-496

5. Швед В.В., Омельченко О.В. Новітній інструментарій сучасного фінансового ринку. *International Scientific Conference From the Baltic to the Black sea region: the national models of economic systems*. Latvia, Riga: 2016. P. 322-326

Євась Т.В., старший викладач кафедри бізнесу і права,
Вінницький інститут Університету «Україна»
Коротич Я.І., здобувач 4-го року підготовки,
спеціальність «Менеджмент»
Вінницький інститут Університету «Україна»

СУТНІСТЬ ТА ПРИНЦИПИ БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ ЗА СУЧАСНИХ УМОВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

ESSENCE AND PRINCIPLES OF BUSINESS ADMINISTRATION AT THE ENTERPRISE UNDER MODERN ECONOMIC CONDITIONS

Анотація. У статті розглянуто підходи до визначення та сутність бізнес-адміністрування. Визначено роль та призначення бізнес-адміністрування у системі управління підприємством. Досліджено відмінності у функціях сучасного менеджера та бізнес-адміністратора. Проаналізовано основні принципи бізнес-адміністрування.

Ключові слова: менеджмент, бізнес, адміністрування, бізнес-адміністрування, менеджер, адміністратор, система управління підприємством.

Abstract. The article considers the approaches to the definition and essence of business administration. The role and purpose of business administration in the enterprise management system are determined. The differences in the functions of a modern manager and a business administrator are investigated. The basic principles of business administration are analyzed.

Key words: management, business, administration, business administration, manager, administrator, enterprise management system.

Постановка проблеми. В реаліях сьогодення запровадження раціональних та ефективних форм і методів управління підприємством в умовах глобалізації та економічної турбулентності набуває виняткового значення. Динамічний розвиток економічних процесів, політичні, соціальні, природно-кліматичні, біологічні та інші зміни вимагають від управлінців оперативно реагувати на їх розгортання, швидко адаптуватись до цих змін, а також постійно застосовувати нові інструменти підвищення ефективності діяльності підприємства, одним із яких і є бізнес-адміністрування.

Оскільки розвиток бізнес-адміністрування є важливим для підвищення рівня обґрунтованості управлінських рішень, що формулюються та реалізуються в сучасних умовах господарювання за наявності невизначеності та зростання ризику діяльності економічних суб'єктів, визначення сутності бізнес-адміністрування, його принципів основ є на сьогодні актуальним питанням.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження питань сутності та особливостей управління підприємствами викладено в численних роботах багатьох вчених, і, зокрема таких, як: Арабаджийські Н., Войнаренко М., Дівенок Т., Замазій О., Костюк О., Курей О., Смірнова І., Телятник С., Тітяєв В., Черленяк І. та багатьох інших.

У своїх працях автори обґрунтовують різні позиції щодо загальної сутності адміністративного менеджменту, його принципів, функцій та сфери практичної діяльності, відокремлюють як його складову бізнес-адміністрування.

Однак, бізнес-адміністрування є порівняно новим поняттям і сьогодні ще не розроблено чітких підходів до його визначення та змісту.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження сутності та принципів бізнес-адміністрування на підприємстві в сучасних умовах господарювання.

Виклад основного матеріалу. Адміністративний менеджмент є напрямом, орієнтованим на оптимізацію та високу організацію під час виконання завдань, або його можна визначити як вид управлінської діяльності, який скеровано на оптимізацію дій за всіма функціональними напрямками в усіх підрозділах і структурних одиницях підприємства.

В умовах підприємства адміністративний менеджмент трансформується у бізнес-адміністрування, яке концентрує увагу на сфері підприємницької діяльності та спрямовано на отримання прибутку [1, с. 51].

Таким чином, для отримання більш чіткого уявлення про сутність бізнес-адміністрування, його принципові основи та місце в системі управління підприємством, необхідно проаналізувати підходи вітчизняних та зарубіжних науковців до визначення означеного терміну (табл. 1).

Таблиця 1

Визначення сутності категорії «бізнес-адміністрування»

Автор	Зміст категорії
Арабаджийські Н.З.	Бізнес-адміністрування – це адміністрування, яке обслуговує бізнес, а також допомагає органам управління та керівникам господарських підприємств та комерційних товариств [2, с. 94].
Замазій О.В.	Бізнес-адміністрування – це така функція управління, що, керуючись чітко сформованими координативними методами, підґрунтям яких є практичний досвід, максимально ефективно при цьому використовує людський ресурс [3, с. 245].
Тітяєв В.В., Дівенок Т.О.	Бізнес-адміністрування – інноваційна понятійна категорія, яка нерозривно пов'язана з менеджментом і включає в себе широке

	коло завдань: аналіз конкурентоспроможності фірм і привабливості ринків, оцінку фінансового ринку, розробку стратегічного плану управління компанією тощо [4, с. 33].
Войнаренко М.П., Костюк О.М.	Бізнес-адміністрування – це діяльність, спрямована на системний підхід до покрокової та узгодженої організації всіх процесів господарської діяльності та аспектів функціонування підприємства з метою задоволення потреб споживачів та дотримання високих темпів зростання обсягів реалізації, формування та дотримання позитивного іміджу підприємства, ефективного використання всіх видів ресурсів, взаємодії з громадськими, профспілковими та державними установами, забезпечення мотивації удосконалення професійності та умов для кар'єрного зростання працівників в процесі досягнення цілей діяльності організації та зростання вартості компанії [5, с. 50].

Джерело: складено авторами на основі [2-5].

На відміну від вказаних вище дослідників, Смірнова І.С. не наводить власного визначення бізнес-адміністрування, але розмежовує категорії адміністрування та менеджменту. Так, адміністрування – це організація роботи підлеглих, делегування обов'язків, відповідальності за контролем виконання робіт, та, в кінцевому результаті, – оцінка та вживання відповідних заходів за підсумками реалізованого плану робіт [6, с. 155]. В результаті порівняння британського та американського підходів до розділення повноважень менеджерів та адміністраторів, автор пропонує виділяти адміністративний та операційний менеджмент. При чому, перший з них фактично наділяється повноваженнями сучасних топ-менеджерів (тобто, описаний у роботі Смірнкової І.С. підхід зводиться до того, що менеджери вищої ланки управління називаються бізнес-адміністраторами), а другому відводиться роль управлінців нижчого рівня, тоді як середній рівень управління характеризується однаковим співвідношенням адміністрування та менеджменту [6, с. 154].

Отже, переважна більшість дослідників що наводять визначення бізнес-адміністрування відводять йому допоміжну роль в системі управління, але разом з тим, їх погляди не дозволяють чітко відокремити бізнес-адміністрування від управління та виявити його характерні особливості.

Як вже зазначалося, бізнес-адміністрування є порівняно новим поняттям. І, як будь яке поняття, воно відображає реальні явища і процеси, що мають місце у практиці управлінської діяльності. Тобто, спочатку з'явилися суб'єкти бізнес-адміністрування та їхня специфічна діяльність, а потім виникли визначення такої діяльності [7, с. 117].

Для того, щоб краще зрозуміти зміст і особливості бізнес-адміністрування необхідно визначити якими функціями наділені його суб'єкти (бізнес-адміністратори) і чим саме вони відрізняються від менеджерів.

Автори Тараруєв Ю.О. та Телятник С.В. навели розподіл функцій менеджерів та бізнес-адміністраторів в системі управління підприємством. Так, менеджери виконують наступні основні функції:

- планування діяльності підприємства;
- генерація управлінських рішень;
- розробка методів мотивації персоналу підприємства.

В свою чергу, бізнес-адміністратори виконують допоміжні функції:

- інформаційне забезпечення системи управління;
- організація виконання, прийнятих управлінських рішень;
- контроль виконання завдань, оцінка результатів діяльності.

Як видно, роль і значення бізнес-адміністраторів у системі управління визначається насамперед їх здатністю до організаційного та інформаційного забезпечення управлінської діяльності. Саме вони здійснюють координацію між менеджерами, що ухвалюють рішення, та працівниками, що ці рішення реалізують у практичній діяльності підприємства. Тому розвиток бізнес- адміністрування в межах системи управління є важливим для будь якого підприємства.

Таким чином, бізнес-адміністрування – це комплексна система взаємопов'язаних процесів підприємства та сфера діяльності людей, що необхідна для:

- а) інформаційного забезпечення управління підприємством;
- б) організації належного виконання управлінських рішень;
- в) контролю виконання поставлених завдань та оцінки досягнутих результатів.

Наведене визначення дозволяє виділити бізнес-адміністрування як окрему складову підприємства, визначити його роль і основні функції, а також уникнути низки протиріч, пов'язаних з ототожненням бізнес-адміністрування та управління [7, с. 118].

Підприємство, як і будь-яка система, потребує адміністративного втручання, що передбачає професійне здійснення управлінської діяльності через чітку систему структурованих внутрішньорганізаційних відносин, які будуються на засадах ієрархії, чіткого розподілу завдань і контролю за їх виконанням, з використанням сукупності принципів, функцій і методів управління.

Розкрити сутність бізнес-адміністрування дозволяє визначення змісту його принципів основ, що покладені у систему формування організаційних структур управління. Такими принципами є:

1) принцип єдності мети – передбачає наявність чітко сформульованої мети або цілей фірми (підприємства);

2) принцип первинності функцій і вторинності структури – побудова організаційної структури повинна базуватися на виявленні складу та змісту функцій управління;

3) принцип функціональної завершеності підрозділів апарату управління – коло завдань для кожного структурного підрозділу має бути чітко орієнтоване на досягнення мети управління з відповідної функції;

4) принцип простоти організаційної структури: чим простіше, тим чіткіше побудована структура управління, тим легше персоналу зрозуміти та пристосуватися

до цієї форми управління й активно брати участь у реалізації цілей. Крім того, кількість ланок і рівнів управління повинні бути мінімальними;

5) принцип єдності керівництва – працівник повинен одержувати накази лише від одного начальника. Це необхідна умова єдності дій, координації зусиль;

6) принцип оптимальної норми керованості – кількість підлеглих, які підлягають одному працівнику, повинна бути обмеженою. Норма керованості визначається характером роботи керівника та відносинами керівників і підлеглих;

7) принцип зворотного зв'язку – завдяки цьому принципу забезпечується можливість здійснення постійного контролю за наслідками функціонування системи та створюються умови для її використання.

Перераховані принципи побудови організаційних структур управління взаємопов'язані та взаємообумовлені. Кожний із них має самостійне значення, але тільки загальне їх використання забезпечує ефективність використання технології адміністрування [8, с. 118].

Для досягнення успіху у формуванні технології бізнес-адміністрування та ефективного ділового адміністрування також необхідні знання, навички й компетенції у двох базових форматах реагування на проблеми викликів управлінської практики та викликів змін економічної реальності:

1) організація «керування – управління – адміністрування» персоналом та ресурсами фірми у визначеному характером завдань фірми масштабі;

2) організація «структури – функції – поведінки» фірми як кібернетично залежної екосистеми економічного середовища із рухомими межами та змінними цілями, завданнями й можливостями [8, с. 118].

Сьогодні значення бізнес-адміністрування постійно зростає, оскільки зараз в нових умовах господарювання необхідні нові підходи до вирішення економічних, та соціальних проблем, глибоке розуміння сутності та форм управління, що використовуються у виробничій та комерційній діяльності підприємства [9, с. 53].

Висновки. Бізнес-адміністрування на підприємстві є складовою частиною системи управління та виконує допоміжну роль через наявність у менеджерів (та відсутність у бізнес-адміністраторів) повноважень для обґрунтування управлінських рішень, що приводить до розмежування функцій між ними.

Практичне застосування бізнес-адміністрування є актуальним для українських підприємств за сучасних умов господарювання, адже ефективна система бізнес-адміністрування дозволяє оптимально використовувати всі його наявні ресурси, реалізуючи стратегічні завдання діяльності, своєчасно виявляючи та реагуючи на потенційні загрози середовища функціонування.

Список використаних джерел

1. Крупельницька І.Г., Євась Т.В., Жукова О.А. Теоретичні аспекти бізнес-адміністрування як складової системи управління підприємством. *Приазовський економічний вісник*. 2017. Випуск 3(03). С. 50-53. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2017/3_03_uk/13.pdf.

2. Арабаджийски Н.З. Сущность теории публичного управления. URL : <http://bagsurb.ru/about/journal/ekonomika-i-upravlenie-nauchno-prakticheskiiy-zhurnal-2-2012/ARABADJIISKIY.pdf>.
3. Замазій О. Місце бізнес-адміністрування в системі управління виробничо-господарською діяльністю підприємства. *Вісник ЖДТУ*. 2013. № 1(63). С. 243-245.
4. Тітяєв В., Дівенок Т. Тенденції у проектуванні бізнес-систем нового покоління. *Бізнес-адміністрування в умовах турбулентної економіки: матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції*. Харків. 2015. С. 33-34.
5. Войнаренко М., Костюк О. Сутність та принципи бізнес-адміністрування на підприємствах за умов мінливого конкурентного середовища. *Економіка: реалії часу*. 2013. № 4(9). С. 49-51.
6. Смірнова І.С. Аналізування основних відмінностей між категоріями «менеджмент» та «адміністрування» на підприємстві. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2012. № 727. С. 150-155.
7. Тараруєв Ю.О., Телятник С.В. Аналіз і визначення поняття «бізнес-адміністрування». *Молодий вчений*. 2016. № 6 (33). С. 116-119.
8. Черленяк І.І., Курей О.А. Дуальність смислової платформи технології ділового адміністрування. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка»*. 2018. Випуск 1 (52). С. 117-125.
9. Євась Г., Вигонюк Т. Теоретичні аспекти сучасного бізнес-адміністрування. *Подільський науковий вісник*. 2017. №2. С. 53-55. URL: https://pnv.in.ua/images/Magazine/2_2017.pdf.

Кізікова І.О. магістрант 1-го року підготовки, спеціальності «Фізична терапія. Ерготерапія», Вінницький інститут Університету «Україна»

Король Р.М. здобувач 4-го року підготовки спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування», Вінницький інститут Університету «Україна»

Півторак П.А. здобувач 4-го року підготовки спеціальності «Менеджмент», Вінницький інститут Університету «Україна»

ЩОДО ОСОБЛИВОСТЕЙ ЦІНОУТВОРЕННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

THE FEATURES OF PRICING IN THE FIELD OF HEALTHCARE

Анотація: У статті здійснено аналіз процесу ціноутворення на медичні послуги в закладах охорони здоров'я, вивчено окрему проблематику державного регулювання ціноутворення.